

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Onze referentie MvH/RvZ/MR/cd/ATR1596/2021-U034

Uw referentie

Datum 8 april 2021
Betreft Besluit herijking rekeneisen mbo en omvang keuzedelen
middenkaderopleiding

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) heeft op 19 februari 2021 het besluit ontvangen voor wijziging van het *Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen en het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB in verband met herijking van de rekeneisen voor het mbo, de omvang van keuzedelen voor de middenkaderopleiding en enige andere wijzigingen*. Het besluit is voor internetconsultatie aangeboden van 19 februari 2021 tot 2 april 2021. Het treedt in werking op 1 augustus 2022. Met uw ministerie is een uiterste adviesdatum afgesproken van 9 april 2021.

Het besluit legt vast dat er voor de mbo-niveaus 2, 3 en 4 herijkte rekeneisen gelden waarop onderwijs en examinering gebaseerd moeten zijn. Daarnaast regelt het besluit dat het behaalde resultaat voor rekenen gaat meetellen in de slaag-zakbeslissing. Ook regelt het besluit dat het examenonderdeel rekenen geen deel meer uitmaakt van het centraal examen, maar uitsluitend wordt geëxamineerd met instellingsexamens.

De herijkte rekeneisen, inclusief de bijbehorende slaag-zakregeling, gaan gelden voor studenten die vanaf 1 augustus 2022 starten met een beroepsopleiding. De studenten die al eerder zijn gestart, kunnen het examen afleggen op basis van de eerder geldende referentieniveaus gedurende de duur van hun opleiding plus twee jaar.

Voor de entreeopleiding zijn geen rekeneisen opgesteld. Daarvoor is bepaald dat de rekenontwikkeling van een student in beeld gebracht moet worden en de beheersing van het rekenen aan het eind van de opleiding duidelijk moet zijn, afgezet tegen mbo-rekenniveau 2. Het besluit is gebaseerd op het advies van de expertgroep die onlangs de huidige rekeneisen voor het mbo heeft herzien.¹

Het besluit regelt ook dat het aantal studiebelastingsuren (sbu) voor mbo-keuzedelen voor alle middenkaderopleidingen gelijk wordt gesteld.

¹<https://taalenrekenenmbo.nl/nieuws/ingangsdatum-nieuwe-rekeneisen-2/>

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

Herijking rekeneisen mbo

De toelichting bij het voorstel staat uitgebreid stil bij de achtergronden ervan. Het beschikken over voldoende rekenvaardigheden is van groot belang voor deelname aan de samenleving, het functioneren op de arbeidsmarkt en voor het doorstromen naar een vervolgopleiding. Het huidige rekenonderwijs sluit volgens de toelichting onvoldoende aan bij de diverse mbo-niveaus, de diversiteit aan opleidingen en de belevingswereld van studenten. De ruimte om het rekenen beroepsgericht te maken is beperkt. Bovendien telt rekenen momenteel niet mee voor de slaag-zakbeslissing. Deze factoren demotiveren studenten en docenten en dragen niet bij aan de aandacht voor een goede inrichting van het rekenonderwijs. Het voorstel behelst een alternatief voor de huidige aanpak.

Het college acht nut en noodzaak voldoende onderbouwd. Het heeft op dit punt geen adviespunten of aanvullende opmerkingen.

MBO-keuzedelen

De keuzedeelverplichting van middenkaderopleidingen die meer dan drie jaar (mogen) duren, bedraagt 960 studiebelastingsuren (sbu). Dit is volgens de toelichting onevenredig zwaar. Bovendien wijkt het af van het aantal studiebelastingsuren (sbu) van andere middenkaderopleidingen. Dit blijkt onduidelijk te zijn voor studenten, mbo-instellingen en werkgevers. Het besluit regelt daarom dat de studiebelasting voor keuzedelen voor *alle* middenkader-opleidingen 720 studiebelastingsuren (sbu) wordt.

Het college acht nut en noodzaak voldoende onderbouwd. Het heeft op dit punt geen adviespunten of aanvullende opmerkingen.

2. Minder belastende alternatieven

Herijking rekeneisen mbo

De herijkte rekeneisen voor de mbo-opleidingen met niveau 2, 3 en 4 zijn als bijlage opgenomen in het besluit en gelden als de basis voor het onderwijs en de examinering. Het afnemen van een instellingsexamen voor rekenen wordt met dit besluit voor deze niveaus verplicht. Hiermee komt ook een einde aan de centrale examinering door het College van Toetsen en Examens (CvTE) en Stichting Cito.

In navolging van het advies van de expertgroep bevat het besluit geen rekeneisen voor entreeopleidingen. De expertgroep constateert dat de rekenniveaus van de studenten in deze opleidingen (te) zeer verschillen en dat de onderwijstijd betrekkelijk kort is. De groep stelt daarom een persoonsgerichte aanpak op maat voor om de rekenontwikkeling van een leerling te bevorderen en de rekenbeheersing van de individuele leerling vast te stellen aan het einde van de opleiding, afgezet tegen het mbo-rekenniveau 2. Dit kan via een toets, maar ook andere vormen zijn toegestaan. De mbo-instelling is vrij om hierbij

een keuze te maken die past bij de individuele student. Met de mbo-sector wordt nog een handreiking ontwikkeld, aldus de toelichting.

Het college verwacht dat de keuzes, zeker in de implementatieperiode, veel inspanningen zullen vragen van de sector. De nieuwe situatie kan echter op termijn minder belastend zijn (of zo worden ervaren). Dit hangt sterk af van concrete invulling die de sector aan die nieuwe situatie geeft. Deze invulling is nog niet bekend. Het college constateert dat daardoor niet duidelijk is of er minder belastende alternatieven zijn voor het rekenonderwijs in het mbo. Het heeft op dit punt geen adviespunten.

MBO-keuzedelen

Het college constateert dat is gekozen voor een minder belastend alternatief. Het heeft op dit punt geen adviespunten of aanvullende opmerkingen.

3. Werkbaarheid

Herijking rekeneisen mbo

De huidige referentieniveaus rekenen zijn uitgewerkt door de commissie Meijerink (2008) en vastgelegd in het Besluit Referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen (2010). Volgens de toelichting bij het voorstel zijn de nieuwe rekeneisen op deze niveaus gebaseerd: ze vallen ermee samen, ze bestaan uit een selectie uit de niveaus of zijn ervan afgeleid. Om de programmatische aansluiting van de rekeneisen op het voortgezet onderwijs (vo) te waarborgen, zal bij de curriculumherziening in het vo rekening worden gehouden met de herziene rekeneisen in het mbo.

De werkbaarheid van de maatregelen hangt onder meer af van de wijze waarop ze worden geïmplementeerd, en de ondersteuning die de mbo-sector daarbij krijgt. De grote diversiteit in dit onderwijs betekent dat de nieuwe aanpak voor rekenen, inclusief examinering, veel inzet zal vragen van onderwijsinstellingen en docenten. Het college constateert dat de sector daarvoor al voorbereidingen treft, onder meer door het oprichten van een zelfstandige examencoöperatie die "instellingsexamens rekenen gaat leveren voor en door het mbo".² De entreeopleidingen kunnen geen gebruik maken van examens van de examencoöperatie, maar de verwachting is wel dat de sector in gezamenlijkheid materiaal ontwikkelt om aan de vereisten in het besluit te voldoen.

Het college merkt op dat het voorstel niet duidelijk maakt hoe de nieuwe aanpak voor de entreeopleidingen en mbo-2, mbo-3 en mbo-4 zal worden gemonitord en/of geëvalueerd. Gelet op de diverse nieuwe elementen in de aanpak (herijking van de rekeneisen voor de verschillende mbo-niveaus, instellingsexamens en een aparte aanpak voor de entreeopleiding) is het zinvol om daar snel duidelijkheid over te geven, zodat daar bij de vernieuwing van het onderwijs al rekening mee kan worden gehouden.

3.1 Het college adviseert toe te lichten hoe invulling wordt gegeven aan monitoring en evaluatie van het nieuwe rekenonderwijs in het mbo.

MBO-keuzedelen

Het college voorziet geen problemen met betrekking tot de werkbaarheid voor instellingen om de studiebelasting, voor opleidingen die langer duren dan 3 jaar, op 720

² <https://taalenrekenenmbo.nl/nieuws/nieuwe-rekenexamens-in-een-zelfstandige-cooperatie/>

studiebelastingen (sbu) te stellen. Zij hanteren dit aantal immers ook al voor kortere opleidingen.

4. Gevolgen regeldruk

Herijking rekeneisen mbo

De toelichting hanteert als uitgangspunt dat in de toekomst nog steeds goed rekenonderwijs moet worden gegeven, net zoals in de huidige situatie. Daarom is aangenomen dat er voornamelijk sprake is van eenmalige regeldrukkosten voor de ongeveer 150 bekostigde en niet-bekostigde mbo-instellingen. Een uitzondering hierop is dat instellingen voortaan het instellingsexamen rekenen afnemen voor drie niveaus in het mbo. Naar verwachting zal een groot deel van de instellingen gebruik gaan maken van de rekenexamens die de examencoöperatie beschikbaar stelt. De verwachting is daarom dat dit nauwelijks extra regeldruk met zich meebrengt. Het college merkt daarbij op dat het daadwerkelijk laten afleggen van de examens een nieuwe verplichting is die regeldrukgevolgen heeft.

Het voorstel heeft verder ook structurele regeldrukgevolgen voor de entreeopleidingen. Deze zijn naar verwachting omvangrijker dan die voor de andere opleidingen vanwege de voorgestelde persoonsgerichte aanpak op maat om de rekenontwikkeling van een leerling te bevorderen en de rekenbeheersing van de individuele leerling vast te stellen. Het college constateert dat deze regeldrukgevolgen nog niet in beeld zijn gebracht.

In de toelichting ontbreekt verder nog de regeldruk die het gevolg is van de monitoring, de evaluatie, de verantwoording en het toezicht.

4.1 Het college adviseert de gevolgen voor de regeldruk volledig in beeld te brengen in de toelichting bij het besluit, conform de Rijksbrede methodiek.

MBO-keuzedelen

De wijziging (van 960 naar 720 studiebelastingen (sbu)) levert geen extra regeldruk op voor de instellingen, behalve het eenmalig verwerken hiervan in de bedrijfsvoering. Het gaat om 951 opleidingen. Daar staat tegenover dat de geschrapte keuzedelenverplichting over de hele instelling, bezien op de lange termijn, zal resulteren in een kleine afname van onderwijs en examinering van keuzedelen, aldus de toelichting. Het college merkt hierbij op dat deze wijziging ten aanzien van de keuzedelen onderdeel uitmaakt van de bredere "veranderaanpak keuzedelen", waarmee op verzoek en voorstel van de SBB de uitvoering met betrekking tot de keuzedelen makkelijker en minder belastend voor het onderwijs en het bedrijfsleven moet worden.³ Om op termijn het succes van deze aanpak te kunnen beoordelen, is het noodzakelijk om een goed beeld te hebben van de verwachte gevolgen van de veranderaanpak, ook voor de eventuele vermindering van de regeldruk.

4.2 Het college adviseert de gevolgen voor de regeldruk van de veranderaanpak keuzedelen in samenhang in beeld te brengen.

³[Kamerbrief over veranderaanpak keuzedelen in het mbo en stand van zaken rekenen | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#); [Beroepsonderwijs en bedrijfsleven maken uitvoering en ontwikkeling keuzedelen gemakkelijker | SBB \(s-bb.nl\)](#)

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van de consultatieversie van dit voorstel:

Indienen nadat met de adviespunten rekening is gehouden.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris